

АНОТАЦІЯ

Федченко С.В. Державно-приватне партнерство у розвитку фізичної культури і спорту в Україні. — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеню доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. — Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України, Харків, 2025.

Дисертація присвячена актуальній науковій проблемі формування сучасної моделі публічного управління розвитком державно-приватного партнерства у сфері фізичної культури і спорту в Україні. Актуальність теми зумовлена фундаментальними трансформаціями, що відбуваються в характері соціально-економічного розвитку під впливом структурної перебудови у парадигмі: держава — бізнес — громадянське суспільство, а також необхідності розробки інноваційних підходів до розвитку сфери фізичної культури і спорту в умовах повоєнного відновлення.

У дисертації на основі комплексного дослідження методологічних засад державно-приватного партнерства у сфері фізичної культури і спорту обґрунтовано концепцію трансформаційного лідерства держави як парадигмальну основу формування інноваційної екосистеми державно-приватного партнерства. Встановлено, що методологічна інтеграція системного, інституційного, проєктного, стейкхолдерського, стратегічного підходів та підходу, заснованого на оцінці соціального впливу, забезпечує цілісне розуміння багатовимірної природи державно-приватного партнерства як комплексного соціально-економічного феномену.

Розроблено багатовимірну типологію моделей партнерства у спортивній сфері, що створює методологічний інструментарій для диференційованого підходу до структурування проєктів залежно від їх специфіки та контексту реалізації.

Доведено, що ефективність політики державно-приватного партнерства визначається здатністю держави забезпечити системну інтеграцію всіх компонентів управлінського впливу – нормативно-правового, організаційного, фінансово-економічного, інформаційного – у цілісний механізм формування сприятливого середовища для розвитку інноваційних форм партнерства, орієнтованих на досягнення стратегічних трансформацій галузі та створення довгострокової суспільної цінності.

Обґрунтовано концепцію трансформаційного лідерства держави, що передбачає формування цілісної інституційної архітектури та системну інтеграцію різних типів механізмів управлінського впливу. Запропонована концептуалізація державно-приватного партнерства як інституціоналізованого механізму створення інноваційної екосистеми розвитку спортивної інфраструктури визначає стратегічну спрямованість партнерства на системну трансформацію галузі. Розроблена типологія механізмів публічного управління та система принципів, що формують методологічний фундамент для імплементації диференційованої політики взаємовигідного партнерства, адаптованої до специфіки різних типів спортивної інфраструктури.

Доведено, що ефективність публічного управління визначається здатністю забезпечити функціонування інституційної архітектури як цілісної екосистеми, що створює сприятливе середовище для синергетичної взаємодії різних секторів та досягнення стратегічних пріоритетів розвитку фізичної культури і спорту в умовах післявоєнної відбудови.

Розроблено інтегративну матрицю трансформаційного лідерства держави, яка створює методологічний фундамент для формування адаптивних стратегій державно-приватного партнерства в умовах підвищених безпекових ризиків. Для українських реалій обґрунтовано необхідність формування диференційованої політики державно-приватного партнерства, яка інтегрує проєкти в національну стратегію відбудови, забезпечує їх соціальну орієнтацію, впроваджує інноваційні моделі фінансування, інтегрує безпекові вимоги та розвиває екосистемний підхід до партнерства, що створює основу для системної трансформації сфери фізичної культури і спорту відповідно до стратегічних

пріоритетів національного розвитку.

Виявлено, що державно-приватне партнерства у сфері фізичної культури і спорту демонструє недостатній рівень координації між різними органами влади та приватними партнерами, призводячи до низької частки приватних інвестицій (менше 1%) у загальному фінансуванні галузі. Критично низький рівень виконання планових показників з розвитку спортивної інфраструктури (23-31% за ключовими напрямками) при загальній оцінці Державної програми у 47% засвідчує необхідність кардинального перегляду існуючих механізмів взаємодії держави і бізнесу у цій сфері. Удосконалення системи публічного управління розвитком ДПП потребує гармонізації галузевого законодавства, створення єдиного координаційного центру, диверсифікації фінансово-економічних інструментів та розробки цільових заходів з підвищення інвестиційної привабливості сектору фізичної культури і спорту.

Здійснено дослідження системних неспроможностей та інституційних резервів органів влади у розвитку публічно-приватного партнерства у сфері фізичної культури і спорту та зроблено узагальнення про необхідність трансформації бачення щодо розвитку спортивної галузі. Перспективним вирішенням цієї системної проблеми є запровадження диференційованого підходу до розвитку різних сегментів спортивної інфраструктури з використанням оптимальних для кожного сегменту моделей фінансування та управління. У цьому контексті ключовою є мобілізація ідентифікованих інституційних резервів органів влади в п'яти категоріях: нормативно-регуляторній, фінансово-інвестиційній, організаційно-управлінській, інформаційно-аналітичній та компетентнісній. Їх синергічне використання на національному, регіональному та локальному рівнях здатне забезпечити створення цілісної екосистеми публічно-приватного партнерства як інструменту подолання виявлених неспроможностей та забезпечення сталого розвитку спортивної інфраструктури.

Завдяки проведеному соціологічному аналізу поточного стану та перспектив розвитку державно-приватного партнерства виявлено чіткий запит на формування трансформаційного лідерства держави у п'яти вимірах:

законодавчому (модернізація галузевої нормативної бази), інституційному (створення спеціалізованих структур координації), компетентнісному (розвиток людського капіталу), фінансовому (диверсифікація джерел фінансування) та комунікаційному (забезпечення прозорості процесів). Синергія цих вимірів створює концептуальну основу для подолання виявлених системних неспроможностей та мобілізації інституційних резервів органів влади для формування ефективної екосистеми ДПП у спортивній галузі.

Обґрунтовано теоретико-методологічні засади та розроблено практичні механізми забезпечення трансформаційного лідерства держави у формуванні інноваційної екосистеми державно-приватного партнерства у сфері фізичної культури і спорту. Запропонована концепція, на відміну від традиційних підходів, розглядає державу не просто як регулятора чи одного з партнерів, а як стратегічного координатора та ініціатора системних змін. Ключовим елементом концепції є модель структурно-диференційованих мотиваційних профілів учасників проєктів ДПП, що дозволяє гармонізувати їхні інтереси та очікування. Практична цінність дослідження полягає у розробці конкретних механізмів та інструментів реалізації концепції трансформаційного лідерства, адаптованих до специфіки спортивної галузі та потреб територіальних громад. Впровадження запропонованих розробок сприятиме не лише модернізації спортивної інфраструктури та підвищенню якості послуг, але й забезпечить значний мультиплікативний ефект для соціально-економічного розвитку та національного добробуту в цілому.

Доведено, що в умовах посткризового відновлення України ефективний розвиток спортивної інфраструктури можливий лише за умови еволюції ролі держави від прямого інвестора та регулятора до стратегічного архітектора інноваційної екосистеми державно-приватного партнерства. Розроблено та обґрунтовано комплекс теоретико-методологічних та практичних інструментів реалізації даної концепції, зокрема модель структурно-диференційованих мотиваційних профілів стейкхолдерів та комплексну адаптивну модель диференційованого фінансового забезпечення проєктів ДПП. Практична цінність дослідження полягає у створенні дієвих механізмів гармонізації

інтересів різних суб'єктів та оптимізації використання обмежених ресурсів з метою забезпечення максимального соціального ефекту, що сприятиме не лише розвитку сфери фізичної культури і спорту, а й формуванню людського капіталу як основи національного добробуту.

Ключові слова: публічне управління, державно-приватне партнерство, сфера фізичної культури і спорту, фізична культура і спорт, охорона здоров'я, здоровий спосіб життя, державна політика у сфері фізичної культури і спорту, державно-приватне партнерство у сфері фізичної культури і спорту, воєнний стан, повоєнна відбудова.

